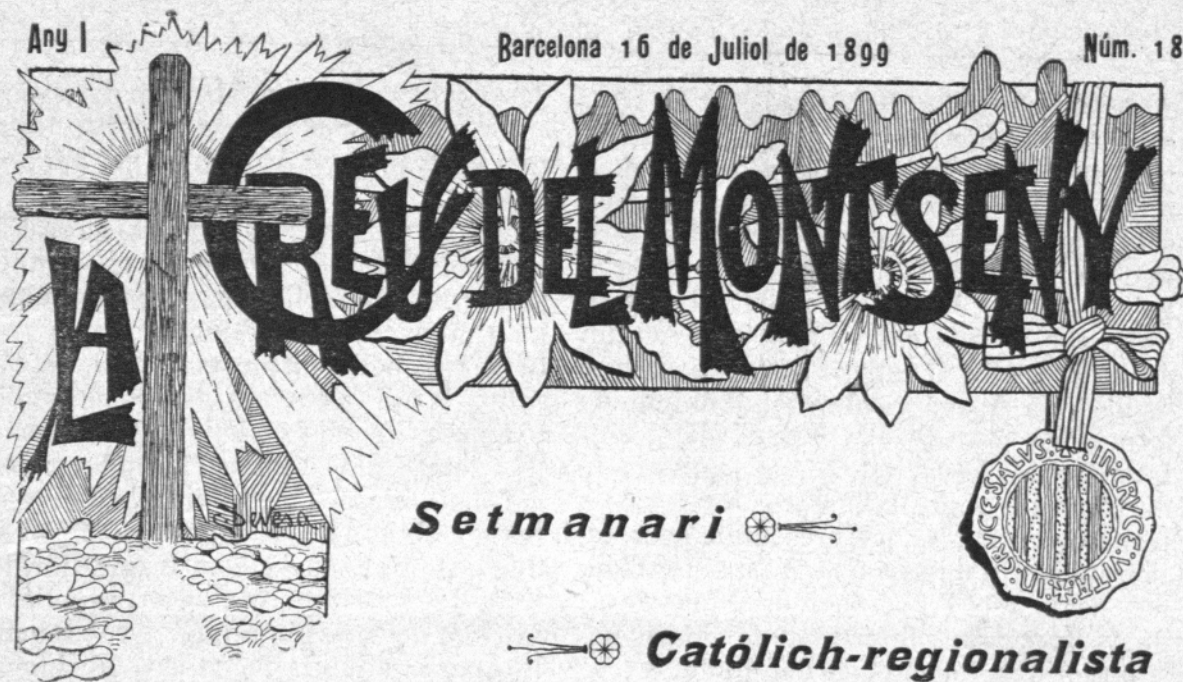

Preus de suscripció

ESPANYA Y CATALUNYA FRANCESA

Un any (directament)	5 pessetes
Per corresponsal	6 »
Un semestre	3 »

Extranjer y Ultramar preus dobles.

Número solt 10 céntims.

Centre de suscripció

Redacció y Administració: Imprempta Antoniana. Carrer de Gerona, 76, que es ahont deu dirigir-se tota correspon-

dencia.

No 's tornan los originals

(Bussó á la entrada.)

SUMARI.—La Creu de Jesuehrist, per *En Marian Vayreja*.—A un claper, per *Mossen Miquel Cos'a y Llovera*.—Redempció del Monastir de Poblet, per *En Joan Poblet*.—La azuc na, per *En Joseph Bodria*.—Notes primitives sobre 'ls primitius temps del Orde del Carme, per *En Pere Martyr Bordoy*.—Matagalls, per *En Anton Busquets y Punset*.—Sor Hroswita, per *En Enrico Panzacchi*.—Bona companyia, per *En Ramon Fuster y Fexes*.—Crissantemes, per *Na Assumpta de Valors*.—*, per *En Xavier Viura*.—Intima, per *En Va'eri Serra Boldú*.—De mon llibre de memories, per *En General Ginestà Punset*.—Lo cant de la rosa, per *En Antoni Viver*.—Gazetilles. —Pa de Sant Antoni, per *Mossen Carles de Grasot*.—Passatemps. —Anuncis.

La Creu de Jesuehrist

Es en l' home, verdaderament innat lo respecte y veneració envers aquells llocs y coses que han tingut alguna relació ó participació en l' historia de l' humanitat. Fins aquells objectes més insignificants que en lo curs ordinari de la vida res signifiquen ni cap ó poch valor podian representar per la persona á qui pertenesquen, quan se 'ns posan devant de 'ls ulls, rebregats per l' inclemencia de las centurias, s' avaloran per modo extraordinari en relació al personatge ó fet històric que 'ns recordan. Si no hi hagués altres arguments pera provar l' existencia d' un mon esperitual é intangible fora del material que palpém, aquest ne seria un de bona mena. Diu lo doctor Torras y Bages: Si no hi ha un agent personal, esperitual, responsable y permanent, existent per sí mateig ab independencia de la carn y per lo tant immortal, no hi ha historia; los fets humans son accidents sens enllás produ-

hits per causas exteriors com las tempestats en la admósfera; falta lo subjecte actiu y per consegüent falta tot. La historia humana aleshores no se pot dir tal, sino en lo sentit que 's diria historia de la rassa cavallar ó bovina.—Vol dir donchs, que hi ha quelcom en nosaltres d' immaterial que viu á través del temps y que palpita extra de las sensaeions purament subjectivas, si be relacionantse ab ellas com l' electricitat se relaciona ab lo metall que la condueix.

No m' he pas proposat un tema psicológich y per consegüent no tinch pas d' enfondir en aquest terreny; pero no puch menos de presentar á aquest fet com á manera d' exordi del tema que m' he proposat desenrotllar, y aquest fet vosaltres l' haureu comprovat cent vegadas al contemplar los mil objectes acumulats en los museus d' arqueologia. Aquells objectes, d' us doméstichs, pertanyents al art de la guerra altres, ornaments y símbols de religió aquells, de pur luxó ó

de frévola intimitat los de més entllá, etc., ens admiran per son valor artístich sovint molt superior á la idea que 'ns teniam formada de las industrias de 'ls pobles passats, ó per son valor material á voltas fora de tota ponderació, pero sobre tot lo que més ens atrau, lo que verament ens sugereix, es lo que endeviném ó pressentim á través d' ells, l' esperit de la época que 'ls hi doná forma y sobre tot l' ànima de la persona que ab ells intimá. Com si 's transparentés lo vel del temps, com si s' enderroqués la muralla inmensa de 'ls sigles transcorreguts, se 'ns presentan com esboirats per lo misteri que 'ls fá encara més atrayents, fets y generacions ab una forsa de vida, ab una intensitat de sentiment, superior á la relació més detallada.

Aquella momia egipcia, per exemple, delicadament envenada ab tiras de *papyrus* y telas de vius colors, banyada ab aromáticas resinas y recuberta d' ungüents y extrets de fórmula inconeguda que l' han feta incorrupta per espay de sigles y sigles, de quina manera tan viva ens representan aquell senyor plé de magestat ó aquella dama d' espléndida y primitiva hermosura, moguentse dins d' un ambient de grandesa y de misteri de 'ls que allavors sols arrivém á fernosen cárrech.

Aquellas armas, tant variadas com las fesomías de las generacions que 'ns han precedit, ja se 'ns presentin ab la ferestega simplicitat de formas ab que 's contenta l' odi quan sols tira á lograr lo major dany, ja exornadas ab totas aquellas delicadesas y rebuscaments del Art posat al servey de la miseria humana, semblan desapareíxer pera fer plassa al home que las impulsava. Aquells ídols, ornaments y vasos sagrats, testimonis de religions, ja misteriosas y simbólicas com las índicas y las egipcias, ja sensualistas y refinadas com las gregas y romanas, ja místicas y grandiosas com las del antich y nou testament, poca cosa son en sí, en comparansa de 'ls recorts que evocan, de 'ls sentiments que despertan.

Perque es contemplant aixó qu' un se transporta als respectius temps. Com si cada objecte ens portés reflexas las imatges de las personas que 'ls emplearen, me sembla sentir llurs veus, llurs crits de guerra, llurs cants litúrgichs, llurs rialladas de joya ó sos clams de desesperació; ab una paraula, un hi sent glatir sa propia vida, sas pasions y sos rencors, sas gran-

desas y sas miserias, ab una potencia de color y una forsa de sentiment superior á tota altra mena d' expressió per suggestiva que sia.

Y que no resideig aquesta sugestió en la materialitat dels objectes contemplats, pot probarse fàcilment. Per exemple: be se n' han construít de monuments suntuosos y bells inspirats y fins estergits sobre 'ls mils elements artístichs suministrats per los artistas de las edats passadas. ¡Contempleulos! sentireu inmutarse vostre cor d' admiració, percibireu la Bellesa ab tot son divinal encís, concebireu fins l' idea de la sublimitat de Deu inspirador de la intel·ligencia humana; mes aquella suavíssima delectació, aquell arrobament de l' esperit, aquella mena de cubriment de cor que s' apodera de l' ànima al contemplar los venerables monuments en l' antigor, anch que siguin sols despullas de sa grandesa; aixó no ho sentireu pas.

Lo temple de la Magdalena, de París, es reproducció fidel y concienzosa en mides, proporcions y fins en sos materials, del gran Phartenon d' Atenas. Alguns de vosaltres l' haureu vist; digueu donchs si sa contemplació vos ha produhit aquella impresió fonda *sui generis* que produeixen las ruinas d' aquell admirable exemplar de la civilisació grega, fins vistas en simple fotografia. Las Arenas de Nimes, colossal enderroch que testimonia l' opulencia del poble romá que era artista fins en la presentació de sas bestials expansions, están en part restauradas ab tota fidelitat é intel·ligencia; mes aquellas tacas blanquinosas de pedra nova pulcrament tallada, produeixen en l' ànima l' efecte d' una profanació. Y es perque hi manca l' espiritualitat de l' *auténtica*, perque s' ha romput la corrent misteriosa que dimana de l' essencia d' aquell mon imaterial de que vos parlava suara, que viu en la materia y se perpetua á través de 'ls sigles.

Pero si aixó succeeix tractantse d' objectes d' aplicació general ó indeterminada, ó de propietat anónima, l' afecte puja de punt quan aquestos objectes tenen estreta conexió ab personas ó fets determinats. Es allavors quan la sugestió pren un carácter d' intimitat qu' arrebatia. La agulla ab que cusia la reina tal.... la ploma ab que escribia lo personatge qual.... l' espasa d' aquell guerrer il·lustre... la cadira ahont se asseya aquell gran monarca. Mes que

cossos de constitució inorgànica y muda, semblan testimonis vivents, relacions animadas, confidents indiscrets, que vos revelan tot un mon de sensacions condensadas, tot un cumul de sentiments inédits, de sacrificis tal volta desagrats, de penas pot ser no consoladas, de misèrias ignoradas ó potser may sospitadas, en fi lo que s' en diu l' intimitat de la vida d' alló que lo massa groller fil de l' historia no 'ns ho ha pogut trasmetrer, pero que allí se sent bategar sencer, substancial, omplintnos l' esperit é identificantnos ab aquell altre mon que creyam sepultat eternament en las ombres de l' oblit.

Imaginemse ara donchs senyors, que 'ls objectes que tenim devant de la vista fan relació ab un d' aquestos colossos de l' historia, una d' aquestas figuras qual passatge se marca per una revolució en lo mon de las ideas ó de las cosas y qual influencia ha sigut decisiva pera girar lo curs de la mateixa humanitat; imagineuse en fi (y ara vaig á entrar de ple en la tema proposat) imagineuse que 's tracta de Jesucrist l' Home Deu, lo gran revolucionari que cabussá las bases de la societat exalsant als humils y humiliant als orgullosos de la terra doguent lo període històric de la lley revelada pera obrir lo nou y esplendent de la lley escrita; de aquesta figura tan sumament grant que fins tancant los ulls á la divinitat, fins despullantlo del prestigi que porta en sí com á fill de Deu, fins considerantlo desde 'l punt de vista de la rahó natural, ab exclusió complerta de tota idea teològica, queda encara prou grant per no havèrni d' altra qu' igualarseli puga y.... compendreu lo *summum* de la suggestió humana.

Perque..... es precis regoneixeho..... la persona de Jesús ho ompla tot; es en va que la societat hagi derivat pels camins del racionalisme protestant, per los viaranys confosos de la heterodoxia oriental ó per los poch escrupulosos de la filosofia moderna; es en vá que s' hagi enfangat en lo positivisme de las ideas enciclopédicas, ni que s' hagi prostituhit en lo sensualisme de las costums contemporàneas, ni que s' hagin desenfrenat totas las pasions de la bestia humana; l' obra de Jesús, subsisteix encara prou potent pera aglanar ab lo pes de sa grandesa, igual als que l' acatem que als que 'l blasfeman ó 'l volen desconèixer. Aquella llibertat, aquella igualtat y aquella fraternitat que ell va proclamar, infor-

ma avuy l' esperit de les lleys de tot lo mon. Sota la societat civilisada compte los anys desde 'l día del naixement de Jesús, ab lo qual ve á regoneixer que sols aquell día comensa d' existir.

MARIAN VAYREDA.

(Continuará).

A un claper

Salut! claper de bárbara grandesa,
qu' atraus lo pensament.
Salut! oh fita del vell mon despresa
que lo temps ha dextat dins sa corrent.

Com es grat á mon cor, que 'l viure mida
no mes ab son batut,
venir á vèure y pensá' en ta vida
que 'l conte de los segles ha perdut!

Qui 't feu? Quin es ton nom? Quina má forta
tes penyes arrancá?
Va ser de los gegants la raça morta
que per digna memoria te dexá?

Fores d' un deu caygut l' ara feresa,
famolenca de mort?
Guardavas la memoria d' una gesta
ò lo nom y la pols d' un home fort?

De bades va cercant la pensa mia:
tot fosch es lo passat.
Mes, folla revolant, la fantasia
d' ombres omplena 'l buyt de lo ignorant.

Y veu entre la boyra llunyedana
dels segles primitius,
sobre la terra pel diluvi blana,
tribus selvatges y combats aspíius.

Y veu coberta de boscatje l' Illa,
qu' ab sagrada remor
á la mar ne respon, com una filla
de sa mare respon á la clamor.

Y allá dins l' ombra del espès boscatge,
del mon primer vestit,
te veu, claper, en lo mateix paratge
en qu' avuy te contempla embadalit.

Vell claper, vell claper, qui tes canteres
pogués ferne parlar!
qui revivar pogués exes osseres
que 'l llaurador remou sense parar!

Quanta historia de dol, d' amor sens mida
de glories y de sanch
amagan los tens murs... y quanta vida
desfeta jau á dins ton negre fanch!

Me sembla vèure't quan la nit sagrada
aquí, sobre ton mur,
feya estremir la roja flamarada
que foch donava al sacrifici impur.

Sent la remor del venerat ramatge
mesclada al cant sagrat,
del sacerdot vetx moure lo ropatge,
sent de la turba lo pregar callar;

Y vetx que puja á la fatal foguera
lligat un jovencell.....
y un sacerdot de blanca cabellera
un cor axeca ab lo sagrat coltell.....

Mes passa la visió y altres ne venen
del dubte en la foscor.
Vetx pobles que lluytant aquí s' estenen
y sent de les bassetjes la remor.

Y vetx guerrers que mitx desnús combaten
á dalt ton caramull,
mentres los altres á ton peu s' abaten
com les ones del mar en un escull.

Vell claper, vell claper, qui tes canteres
pogués ferne parlar!
Qui revivar pogués exes osseres
que 'l llaurador remou sense parar!

Vell eras ja quan sa paret primera
alçava aquí 'l romá,
y hi ha mil anys que sa morta polsaguera
á tos peus la ventada rossegá.

Tu veus passar les races fent onades
del temps en la corrent,
inmòvil com la roca que de bades
socava l' aygua del vehí torrent.

Y així veurás passar la nostra vida,
y d' altres ne veurás:
caurá la nostra casa derruïda
y tu encara soberch t' axecarás.

Per axó vench á vèure't cada dia,
claper may envellit.
A dalt de tos penyals l' ànima mia
par que sente l' oretx del infinit!

MIQUEL COSTA Y LLOBERA.

Mallorca.

Redempció del monastir de Poblet

II (1)

Acabávam lo nostre, ja un xich massa llunyá, article anterior, preguntant, després de demostrar que per lo camí ara emprès no més se va á un més ó menys llunyá però seguríssim aterrament y desaparició complerta de nostre gran monastir: Quins serán los devers que la honra y bon nom de nostra generació devant les venidores imposan á tots los catalans en lo referent á Poblet y com deu ferse la redempció d' aquest joyell inestimable?

Donchs bé: estám fermí-simament convençuts y aixís creyém també á tots los catalans de recte criteri, que no hi ha més salvació pera Poblet que sa devolució á la Ordre de St. Benet, que n' es l'egítima mestressa. Tot altre destí es inferior á aquest, y ningú al mon cuydará del gran cenobi com los descendents d' aquells ilustres varons qui durant set centúries se succehiren en espiritual generació sota ses gòtiques voltes.

Arrancarlo de les mans barrueras del Estat pera posarlo en les de qualsevol entitat oficial, si més honrada y apte no més activa y volenterosa, es solució que sols pot acceptarse com á transitoria, pera evitar que com ara 'ls temps y 'ls malvats apressin llur obra maléfica, però may com á estat definitiu y perenne, sino qu' aquesta entitat fos la Diputació Catalana, però per dissort no 's tracta d' ella.

Ferne entrega á la Iglesia, com Ripoll, ja fora sens dupte més enrahonat y garantía molt major, però ni ella té cabals, en l' estat á que l' han reduhida 'ls governs d' aquest sigle, pera atendre á empresa de tal magnitud, ni aixís s' asseguraria tant sa restauració com sa conservació un cop restaurat. Aixó ademés de que la situació de Poblet fora de tota població, dificulta molt l' establiment d' una comunitat de preberes no regulars.

Peró la reintegració als fills de Sant Benet compleix totes les aspiracions. Ells després de renovar lo culte en lo temple purificat y tot demanant desde l' ara consagrada de nou la protecció del Senyor, lo refarian pedra per pedra, al menys en sas parts mes importants, ab fé y constancia, porque la vida d' un Convent es secular y ab la amorosa sollicitut ab que 'l russinyol adoba son niu passada la tempesta, porque hi tindrian devoció en conservar lo llegat de llurs progenitors en Christ, porque sentirian la xardor de la gloria divina y de la santa amor de patria: ells l' estimarian al referlo, evitant que hi posessen llurs mans pecadores artífexs ignorants ó mes afanyosos de personalisarse que de seguir la tradició de llurs predecessors mitj-evais; ells, en fi serian penyora de que tots los esforços que la caritat de Deu ó de Catalunya atíes á fer als bons patricis, s' esmerçarian fidelment en l' objecte que 'ls hi senyalassen llurs autors.

Per aquestes rahons y moltes d' altres es aquesta solució la més acceptable fins pera 'ls qui, artistas ó patriotas però descreguts, no pensan en que la apro-

(1) Vegis al número 5.

piació de Poblet per son actual possessor fou un robo ab alevosia, ó bé opinan lo contrari: que per los qui creyém que la desamortisació espanyola no siguié altre qu' un immens lladrocini, es també lo justissim compliment d' un dever moral.

No es aquest lo parer dels actuals governants espanyols, al menys com á homes públics: però 'ns apar que cal aprofitar llur estada en lo poder pera provarho de recabar la renuncia definitiva dels drets del Estat sobre Poblet, ó al menys la cessió per llarch plasso á favor de la Ordre esmentada. Després d' aquest Govern, Deu ho sab qué hi esdevindrà en lo desventurat Estat espanyol y tal vegada qualsevol moment será pitjor que 'ls actuals en que potser se podria contar ab lo patriotisme d' algún ministre y la religiositat de que han fet gala alguns altres pera lograr aquell nobilissim fi.

Días enrera un distingit arquitecte tot revelant miseries que no tenen nom, excitaba dés d' un diari catalá á algunes corporacions de la terra á fer quelcom pel gloriós monastir de Santes Creus. Donchs bé: nosaltres convidám humil pero ferventment á totes les qui encara no han renegat de ser catalanes ni estan corcades per l' utilitarisme qu' es l' únich asperó de moltes d' elles; convidám sobre tot á les artístiques y á aquelles de las adherides á la *Unió catalanista* que tingan, com totes deurian tindre, per suprema meta de llurs aspiracions lo continuar la verdadera *tradició catalana*, ánima de tot moviment de reivindicació nacional, a que unides en grandioses y noble lliga empregau la obra de remoure lo que se 'n diu opinió pública pera quelcom que no sent diners no 's compra ab tots tots los del mon, pera un acte de justicia, una vindicació del honor de Catalunya, una obra de que 'ns en han de sentir grats nostres avis dés de llurs tombes profanades, nostres nets quan vejan la magnitut y excelsitut de la obra realitzada: pera lograr la devolució del famosíssim cenobi als frares de Sant Benet y Sant Bernat. Però, n' hi hauria prou ab la *redempció* pera lograr la restauració?

Aviat ho veurém, si á Deu plau.

JOAN POBLET.

Montblanch, juliol 1899.

L' Azucena ⁽¹⁾

Allá en les serres de Palestina,
Ahon viu lo cedro y creix l' alcina
Y les poncelles
Son més vermelles,
Lo vent puríssim, lo cel radiant;
Un niu había, baix d' una lloma,
Hont anihuava blanca coloma
De dols encant.

Voltat de roures, llors y oliveres,
Ombra li daben les datileres,
Fruytes daurades
Molt ensucrades,
Pel temps benigne de la tardor;
Perfums y gales la primavera,
Pluja d' estrelles la blava esfera,
Lo sol calor.

Dos vellets pares tan sols tenia,
Humil y casta ab ells vivia;
No era gens rica,
Mes si bonica,
D' ánima y rostre de serafi;
Era daurada sa cabellera,
Alta y garrida com la palmera
Del Sinai.

Una vesprada la fel coloma
La font deixaba de l' alta lloma,
Y per l' arbreda
Alegre 's queda
Buscant los lliris, d' assi enllá;
Mes al cullirne la flor blavenca,
L' aigua del cànter, que cau y es trenca
Se li enramá.

Tota poruga y al par plorosa,
Aquella verge pura y graciosa,
Que de Maria
Lo nom tenia,
Tornant enrera, cercant la flor,
Notá que 'l lliri tronjat estava
Qu' altra floreta per ell brotaba
De més blancor.

Fou l' azucena, goig de Maria,
Que d' aquell' aigua naixcut había;
Flor misteriosa
Bella y flayrosa,
Que d' esmeragda les branques té;
Ceptre qu' adopta la Verge pura,
Pera ensenyarnos que ab má segura
Guarda la fe.

Desde llavores que á la azucena
També li diuhen la Nazarena;
De Palestina
Flor es divina:
Símbol y ensenya de puritat;
De Sants y Vergens flors estimada;
Per ço á Maria sempre li agrada
La castitat.

JOSEPH BODRIA.

(1) Aquesta poesia fou escrita espresament pera la «Vetllada á les flors» que doná «Lo Rat Penat» de Valencia en Maig de 1880 y fou dedicada á la senyoreta Irene Llorente Falcó.

NOTES HISTÓRIQUES SOBRE 'LS PRIMITIUS TEMPS

de l' Orde del Carme

(Conclusió)

D. Els carmelites varen rebre l' Esperit Sant en el Cenacle. Així ho proven Joan XLIV de Jerusalem, Lezana y ho diu l' Iglesia en l' Ofici de la Verge del Carme, y l' eminent teòleg Tomás Waldense; «Aquells apostols y homes apostòlics, fills dels profetes, aquells 500 rel·ligiosos..... aquells 120 homes rel·ligiosos qui eren congregats al Cenacle, sobre 'ls quals vingué l' Esperit Sant el dia de Pentecostes, »tots eran rel·ligiosos y 'ls primers que visqueren en Comunitat» (tom. 1. lib. 3. art. 1).

E. Els carmelites aydaren als apostols en la predicació. Un d' ells fou Agabo del qual ja hem dit qu' era frare del Carme. D' ell ens parlen els *Actes dels Apostols* ab les següents paraules: Va arribar de Judea un profeta anomenat Agabo. Y així que vingué a nosaltres, va agafar el cenyidor de Pau y, lligant-se 'ls peus y les mans, digué: Açó diu l' Esperit Sant: així lligaran els jueus a Jerusalem al de qui es aqueix cingul, y 'l donaran al gentils (cap. 21. vv. 11 y 12).

Y en altre part del mateix llibre 's llegeix: En aquestos dies baixaren de Jerusalem a Antioquia, qualques profetes. Y, prenent la paraula un d' ells que 's deya Agabó, doná a entendre per esperit profetich, que vindria una gran fam per tot el mon, lo qual succeí en temps de Claudi. (ib. cap. 11. w. 27 y 28.)

Altres dels carmelites-apostols fou Sant Enoch d' Amathim, del qual diu el Vble. Lezana que baixá ab Agabo, superior del Carmel, a Jerusalem, y, aprés d' haver rebut l' Esperit Sant va acompanyar a Sant Marcos a Roma y Alexandria. Fou infatigable en la predicació. Després del martyri de Sant March s' entorná al Carmel ahont morí ab olor de santetat. D' aquest Sant Enoch parlaren Sixto IV, Gregori XIII y Juli II.

Sant Andreu, deixeble de Sant Joan Baptista (príncep dels carmelites en la lley de gracia), y Sant Elpidi foren també apostols y carmelites. Aquest últim Sant passá a la lley de gracia el dia en que Sant Pere predicá 'l primer sermó, y vingué ab Sant Jaume a Espanya a predicar l' Evangeli, fundant en Toledo un convent de rel·ligiosos y un altra de rel·ligioses, dedicats a la Mare de Deu. Fou martyrisat a Peníscola 'l dia 4 de Març.

Y pera acabar eix privilegi direm ab Josefo Antioqueno, qui escrivia en el segle II de l' era cristiana: «Es feren companys y coadjutors dels soldats perfectes de Crist, 'ls apostols, uns valents y lluytadors homes que baixaren del Carmel, molt avançats en els camins de Deu, solitaris fervorosíssims, donats a l' oració y contemplació, deixebles y descendents dels Sants Profetes Elias y Elissèu. Y il·luminats eixos homes ab la fé de Crist, deixant, per disposició de lo Alt, aquella soletat ahont s' havien exercitat per tants d' anys sots la direcció del Baptista, s' agregaren al penó de Crist y, dirigits pels

»apostols, espargiren l' Evangeli y la Fé per Galilea »Gamaria y Palestina». (*Specul. perfect. milit. capit. XII*).

¡Benehida l' Orde del Carme, que ab tants y tants favors t' ha axalçada y enlayrada la ma del Altísim!

PERE MARTYR BORDOY.

MATAGALLS (1)

Jo vaig pujarhi de bon matí,
l' hervada tendra del llarch camí
brollava perlas de la rosada;
quan las tocava festiu lo sol
en l' abetosa lo rossinyol
sas canticelas ne començava.

Fent giragonças, y mal content,
per la clotada fressós torrent
sentirme feya sa cançó eterna;
may de la vida podré oblidar,
la matinada que vaig passar
trepanant molsosas y altivas penyas.

A l' aspra cima de Matagalls
vaig arribarme quan las dos valls
eran envoltas per la boyrina;
lo cor saltava 'm quan ovirí
oberts los braços rebentme a mí,
la creu sagrada que 'l lloch vigila.

Parallamps rustech que posá Déu;
fita devota per lo romeu
que l' encontrada fervent ne volta;
ab fe 't saludo al cor d' estiu,
quan ab la calda del sol més viu
vinch a sentirne festivas gojas.

Joyosa guardas tota l' afrau,
de Moscarolas a Viladrau
y l' alta torre de Saladeuras;
ja se t' ovira per tots camins,
desde Güalba fins a Campins
quan un s' enfila per 'quellas serras.

Esberla tosca d' asprívol faix,
que 'l sol t' envia lo primer raig
cada jornada, de llum potenta:
reb d' est trovayre l' asguart fidel,
per ell, tu sias camí del cel,
y conçol dontli per' qui la terra.

ANTON BUSQUETS Y PUNSET,

(1) Aquesta poesia le inspirá la Creu que hi havia avans de l' actual en el pich de Matagalls.

SOR HROSWITA

(Continuació.)

Lo teatro que 'ns ha quedat de Hroswita 's compon de set comedias y ademés un drama fantástich y alegorich intitolat *La Sabiduría*. Cap de les comedies te per subgecte una de les llegendes relligioses, conservades dels *Bollandisti* que l' autora respecta sempre fielment en la seva sustancia, tornant tota la seva facultat inventiva á la selecció y á l' intriga dels personatjes.

En aqueix trevall l' autora ensenya les diferents actituds del enginy teatral, tocant efficacíssimament totes les cordes, desde la de la passió més intensa á la del comich mes burlesch.

En el *Callimachus* la passió de amor es obertament colorida, anant de la tendresa melangíaca á la profunda y trágica desesperació. El jove Calimach, pagá encara, s' enamora de Drusiana, guapa dona, casta y timorata de tal modo que demana la mort á Deu per no caure en els perills d' una temptació massa forta. Y Deu, en efecte la crida á sí. Mes l' amor de Calimach es com l' amor definit per Salomó: els seus vincles son mes fermes que 'ls de la mort. Y va y profana 'l sepulcre de la dona estimada.... Pro al acte de estrenyer entre 'ls seus brassos aquell bell cos, fret, cau ferit de un llamp y mort.

Arriba 'l marit de Drusiana y l' apostol Sant Joan que ressusita á Drusiana y Calimach, restituhintla al espós, renovant al jove á la fe de Christ per l' arrepentiment. S' en ve deseguit á la memoria l' ultim quadro de *Julieta y Romeo*, de Shakespeare.

Ab aqueixa comedia tota passió hi está conforme *Dulcitius*, que pot definirse dihent qu' es una farsa sacra, valentíssima y plena de escenes cómiques properes á la bufonería.—Tres verges cristianas, Agapea, Chionea é Irene, habent refusat á adorar als idols son entregades per Diocleciá á un oficial del seu palau pera que 'n disposi al seu gust. Pero aquí junt á les persecucions, comensa una serie d' incidents estranyíssims. Es lo comich empeltat en lo miraculós.

El que s' acosta á las verges, y creu ja poguerlas axampar demoment queda cego y tonto, y s' en va de puntetas per la casa abrassant mobles y besantho tot.

Després de la mort de Chionea y de Agapea, Irene es portada miraculosament per

el seu angel al cim de una montanya; l' oficial del palau sabent aquesta passada que l' hi ha jugat l' angel, d' un brinco 's posa demunt del cavall y 'l fa galopar cap á la montanya, pera matarla de un cop segur.

¡Pro qué! El pobre oficial volta y giravolta com unes devanaderes els encontorns de la montanya y no la troba fins que arriba al bell cim..... Finalment Irene que prega per no ser lliurada del martiri, cau miraculosament traspasada per una fletxa, cantant les alabanses del Senyor.

* * *

Aquí, com se pot veurer, el tipo vell y tradicional del butxí cruel de la llegenda cristiana se descompón y 's transforma en qualsevulga cosa de tonto é impotent: pro verament la novetat no va á merit de Hroswita que la trassa de una llegenda de Metafrast, precedit també del autor ignot de una vida de Sant Anastasi. De vegades una bella novetat dramática tota seua es (si 'ls temps consenten suposarho) una rara instuició histórica; ho demostra en la segona de les comedies que van baix el unich nom de *Gallicanus*; y precisament en una llarga escena entre Juliá l' Apóstata y dos joves caballers cristians, qu' ell voldria retornar al culte de Júpiter. Qui no li recórda aquells Rey Herodes y aquell Olofernes dels *Misteris*, aquells Nerons, aquells Dioclecians, aquells Julians sempre ab els ulls injectats de sanch amenassant ab suplicis y morts á cada frase. S' hi arrelaren tan bé á las costums del teatro, que, acabats los *Misteris* y las *Moralitá* podrían revivre y arriivar sanes y salves fins al nostres temps passejant l' escena sobre 'l coturno alfieriá... (1) Y bé, l' emperador Juliá reconegut del modo que ho fa la monja Hroswita, es ja tot un altres personatge. Parla dols, persuassiu, insinuant, lleugerament irónich. Arriivará ell als torments y á la mort, pro després d' haber experimentat ab gravetat les aixis dites «ajudes morals» sense abandonar-se may á frases violentes, é invectivas de carnicer. Sent, en fí, alguna cosa que mes l' apropa al Juliá verossímil de l' historia, que no pas al que pinta Gregori, al home que perfecciona son esperit en les escoles d' Atenas y s' el veu cada día mes experimentat en el difícil art de governar en temps difícilíssims.

ENRICO PANZACCHI.

(Acabaré.)

(1) Alfieriá, de Alfieri creador de la tragedia italiana.

BONA COMPANYIA

Mare la mareta meva
expliqueume aqueix enigma.

Quan treya la Primavera
ses més hermoses catifes,
un jorn, mentres passejava
tot solet per la campinya
trobí una pobre velleta
que ab afany herba cullia.

—Bona dona—jo vaig dirli—
que vos tingau molt bon dia.
Y ella prest va contestarme
tot guaytantme, ab veu sentida:

—*Que bon dia Deu te donga
y també á la companyia* (1).

Mare, tot solet jo anava
y la vella be ho sabia.

¿Per qué après de saludarme
saludá á ma companyia?

—Fill, á l' Angel de la Guarda
la velleta 's referia,
qu' es l' angel que 'ns acompanya
per tot arreu, nit y dia.

Y aquella bona velleta
veya 'l teu ab fe senzilla.

¡Oh fill meu! que 't fassas digne
de tant dolsa companyia!

RAMÓN FUSTER Y FEXES.

CRISANTEMES

(Impresions de sa lectura)

Si algú preté que aquest article te forma ó pre-tensions de nota bibliogràfica-crítica, s' equivocarà de mitj á mitj; no ho es, ni preté serho cap crítica del nou llibre d' en Riquer. ¿Sabs qu' es, lector estimat? Res més qu' esplays; res més que impresions; res més que flayrades afectuoses que so donat en aquest manyoch de flors belles, que 'l poeta y l' artista acaban de exposar ab tota pompa y esplendor als aparadors, ahont cada dia hi vaig, sadolla de noves vistes. ¡Crisantemes! quín títol més seductor. Ab tota sa sencillesa atrá y cativa. Y ¿qué hi ha dintre aquesta capseta mágica? vibracions del cor, esplays de l' ànima, emanacions sublimes que deixan una dolça melangia y una laxitut encantadora. Com l' abella entre un esbart de flors, el lector xucla ab interés y ab carinyo lo néctar de cada floreta y s' emborratxa l' esperit; una borratxera dolça que per desgracia no dura gayre, perquè es limitat lo jardí; un, xuclant, xuclant, s' arriba al final, y 's queda allavors prés de una tristesa... trista, fonda y durable.

Després del *Canigó* de Mossen Cinto y les obres de A. Mestres, no havíam pogut trovar unes impresions tant naturals y espontànies. Mossen Cinto y en Apeles Mestres son sens dupte 'ls dos que més be han

(1) Modo de saludar á l' Ampurdá, encara que 'l saludat vagi sol: «Deu lo guart ab la companyia».

copiat els prats, les fonts, les montanyes...; mes are 'ns snrt de plé en Riquer y sens encanta ab una floreta, y aquella floreta, aquella pedra, aquell pastor, aquella pagesa robusta de forma esculptural y atractiva per el poeta y l' artista, ab ses meditacions y divagacions somnioses ho fa atractiu als vells y més al esperit del lector més insensible. Y á fé qu' es d' estimar aquesta táctica del popular dibuixant, perquè aixís fa que entrin á nostra colla tota mena d' esperits y tota mena de temperaments, fins els més mercantils. Aquella delicadesa de tons, aquella cadencia bellugosa, aquell encadenament de idees ens ha cativat de tal manera que, francament, nosabém pas trovarhi cap defecte; l' únich defecte capital es la poca extensió del llibre, que 'l voldríam interminable; y l' únich defecte petit es la escassés de dibuixos; ¡es tant exquisit! es tant llaminé 'l llibre, que trovém que poqueja.

La descripeió d' aquella bacant es inmensa; ab sa brevetat diu un munt de coses, deixant pas á la imaginació del llegidor que la segueix y á sa faysó engandaya un judici que acaba de arrodonir lo cuadro ab tots els ribets y tochs artístichs; més que més la Crisantema XIII que á nostre entendre es la mellor del llibre, tant per la forma com pel fondo, altament enamoradís. Aquella fada que ha perdut el talismán y 'l cerca y recerca 'ns puja dalt de Canigó y 'ns deixa escoltar aquells cántichs follívols enamoradichos. Los *follets* no l' hi 'n sabém donar rahó; les *ninfes*, el vent, les *náyades*, *sirenes* y ses companyes tampoch lo saben. Lo talismán es una flauta que plora entristida, que armonisa una trova dolça y regalada, un cant anyorivol de la montanya; es una flauta que ha trovat un rústech pastor entre un reboll florit. Ell l' assaja, y prou hi trova un dolç plany pera sa nina, encantadora porqueyrola que l' hi robá 'l cor. Lo guerrer hi trova himnes de guerra y de patria y 'ls enclaustrats cants al cel y queixes á les maldats de la terra. ¡Bon Deu! si haguessim de pellucar d' entre 'l ramell, á bon segur que ni una nota 'ns escaparia. Prometém als nostres lectors oferirlos-hi una primicia á més de lo que 'ls regalarem en el número passat, fet expresament pera LA CREU DEL MONTSENY.

ASSUMPTA DE VALLORS.

* * *

Entre mitj la fresca y ombrívola arbreda;
en les quietes aygues del argentat llach;
pel sagrat murmurí de boscuria verge
vá l' ànima meva cercant la vritat,
y l' oreig que bressa les flors y les fulles,
y 'ls cants que Natura á Deu vá enlayrant
secrets van dihéntme que 'ls altres no entenen
secrets que n' ofega 'l fator de ciutat!

Germá meu, no busquis jamay la bellesa
en palaus sumptuosos; en viles molt grans;
búscala en les serres que l' horitzó aguayta
y en la cançó eterna del amplíssim mar.
Deix' que 'ls que vegeten es quedin á dintre
en inmonda escoria molts d' ells embrutats;
tú fuigne y ensenylas els seus propis vicis
perqué 'ls hem de planyer; jamay condenar!

XAVIER VIURA.

ÍNTIMA

Avuy que celebres els dies, ma estimada..., si mon desitj pogués complir-se, faria que totes les armonies de la creació vinguessin al Urgell a festejar-te en nom meu.

Vindrian, Carme, y 't cantarian el meu amor:

L'aura joganera portant un missatge de sospirs.

Vindria 'l papelló d'ales daurades, que ubriacat p'el enciser perfum de flors meloses, te diria que 't vuy molt.

Ab igual objecte vindrian els aucells de les arbres brindant'he 'l rondinador cant del fullatge.

Vindria fins a tu dolsa música, salmejant l'himne d'amor après en el pantaix de les ones y 'l mormolar de les fonts...

Vindrian si mon desitj pogués complir-se.... vindria jo mateix, ma estimada Mare, vindria a donarte una abraçada, a repetirte lo molt que t'aymo y que cada dia prego a Deu que te 'm guardi molts anys.

VALERI SERRA BOLDÚ.

DE MON LLIBRE DE MEMORIAS

Un recort trist

Havia caigut soldat durant l'any 1895 y quan ens demanaren per incorporar-nos al exercit, anava encara embolicat de la ma esquerra a conseqüència d'una enganyada rebuda entre las rodas de la *bota* y *llevador* d'una carda de las de la secció que estava encarregat en una fàbrica de filats existent en certa vila que amorosament besa las ayguas del riu Ter.

Lo metje al veurerm que apoyaba l'bras en un mocador que 'm penjaba, del coll me preguntá lo que en ell tenia y després d'haber sentit lo que va-reig dirli va desemvenarmel, m'aguayta la má, y estudiant minuciosament la ferida y donantme ademés un sens fi d'apretades que 'm feren sufrir lo que sols Deu y jo sabém, me doná l'alta perque passés al Hospital militar com a presumpt inútil.

Haurian transcorregut com a unas dos horas, de lo avans dit quan ja 'm trobava ficat entre 'ls blancs llansols d'un llit dels que formavan aquelles dugas llargas fileras que de cap a cap de aquella sala s'estenian.

¡Quants llits mareta meva!

Alló espantava; quasi tots plens de xicotets joves com jo y tots mes ó menos malalts. Dels dos del meu costat, el de la esquerra era vuyt, el de la dreta l'ocupava un reservista catalá ab quin nos ferem amichs y fou es qui 's cuidá de ferme agafar coneixement ab catorze ó quinze catalans més que hi havia en aquella sala.

* * *

Feya dos dias que era l'entre aquell local y m'hi trobava com si fos a casa; ab tots familiarisava; hasta

ab los gallegos, rassa que may habia pogut veurer per lo bruta y ab los andalusos que sempre m'habian carregat per lo embusteros y fanfarrons. Però allá dintre tots eram desgraciats y en mitj de la desgracia may hi he pogut ovirar un sol enemich: m'els estimava a tots com a germans perque com a germá m'estimaban, perque eram soldats, perque estabam malalts.

Feya, com he dit, dos dias que hi era y a la tarde després de la segona visita, el metje ordená que cada individuo es fiqués dintre son respectiu llit y 's guardés lo major silenci possible. L'ordre donada fou cumplida al peu de la lletra; al cap d'un quart d'hora tothom era dintre son *cau*, regnant un silenci en tota la sala que s'hauria sentit lo volar d'una mosca a no ser los gemechs que de tant en tant deixavan escapar los que més mals se sentian.

Entre 'l silenci aquell cada hu per si 's preguntava a que seria deguda l'ordre aquella; pero prompte un remor d'espuelas vingué a treurems de nostras meditacions; y per allá la porta que dona excés al corredor, veigerem entrar quatre soldats de cavalleria duhent una llitera sobre las espatillas. Los seguian los metjes major y de sala y tres sanitaris. Los que portaban lo convoy se pararen devant del llit que tenia jo a l'esquerra ahont hi trasladaren lo malalt que duyan dins la llitera.

Un cop efectuada eixa operació se retiraren quedant allí solsament los metjes y enfermers.

Curaren al pacient que tenia una ferida, entre la última y penúltima costella del cantó esquer, de tanta fondaria que l'interessaba 'l sagí. Aquell xicot no podia viurer gayres horas; la ferida era mortal y aixís creyentho 'ls metjes feren los preparatius per quan arribes lo cas.

En aquell mateix instant acabavan de curarlo quan aparegué lo capellá del Hospital, portant lo Sant Viático, precedit d'un sanitari ab una llanterna en una ma y ab l'altre tocant una campaneta y seguit d'un piquet compost de dos soldats y un cabo.

* * *

Lo que impresiona veurer donar lo Sagrament de la Comunió a un malalt en un hospital militar, sols ho sab aquell que s'hi troba.

Lo metje major, el de sala y 'ls sanitaris, agenollats al costat del llit; al peu d'aquest, agenollats també, los dos soldats y 'l cabo del piquet presentant l'arma mitj cayguda; los malalts dels demás llits, alsant lo cap pera poguer veurer millor lo quadro, quasi tots ab las llágrimas als ulls, recordantnos de nostras mares y pensan que la d'aquell pobre noy potser en aquells moments estava alegre ignorant la sort que corria 'l fill de sas entranyas. Allavors fou quan los que teniam fe en Deu resarem una oració y los esceptichs llensaren un renech contra aquest mon que semblants escenas nos mostra tots los dias.

Lo malalt a qui combregaren, tant prompte hagué rebut lo Sagrat Pa, ab una revolada va assentarse al llit. Los metjes que encare estavan agenollats s'aixecaren instantaneament; l'hi posaren gel a la

ferida; però tot fou inútil, lo pobre s' anà tornant groch y més groch com la cera verge y al cap de tres minuts ja no respirava, havia deixat de existir.

* * *

Després de mitja hora nos serviren lo sopar; pero jo no vareig tastar res, no tenia gana; sols tenia ganas de plorar; y no es gens estrany, perque avuy, en eixos moments en que estich pensant'hi, després de quatre anys, me cauhen las llágrimas com si fos una criatura.

GENERAL GINESTÀ PUNSET

CANT DE LA ROSA

Dels jardins me diuhen reina;
so flayrosa entre les flors;
mes, duch corona d' espines,
si 'l vestit de festa y goig.
So l' imatge de la vida
del jove plé d' il·lusions;
per cada somni, mil punxes
li assagetan el cor.
Es ma ditxa passatgera
com la més feble del món.

Si una gota de rosada
l' alba posa en el meu front,
aprés, d' amor abrusada
moro á la cremor del sol,
com crema lo cor dels homes
l' abrusadora passió,
aprés que hi vessá, enganyívola,
unes gotes de dolsor.
Es ma ditxa passatgera
com la més feble del món.

Dels jardins me diuhen reina,
só l' hermosa entre les flors;
¡poden dirme la mes bella
si 'm sega prompte la mort!
Un aymant cerco febroso
d' ull seré, gentil y hermós,
quant ell veu la llum del dia,
jo la nit veig de la mor,
qu' es ma ditxa passatgera
com la més feble del món.

L' amor que may assoleixo,
(y 'm diuhen joya d' amor)
el cerco ¡y es de ma tomba
la creu, pera mi de dol!
Si dels jardins soch estrella,
un altre d' ells es el sol:
puix quant s' esbadella 'l liri
la Rosa marcida 's mor!
qu' es passatgera ma ditxa
com la més feble del món.

ANTONÍ VIVER.

Gerona 99.

GAZETILLES

Per causes agenes á nostra voluntat no podem avuy continuar la publicació de la interessant *Bibliografia Montserratina* malgrat lo tenir tot l' original en nostre poder.

En el vinent número, si Deu vol, la continuarem, aixís com publicarem entre altres valiosos treballs que tenim en cartera el curiós segon article de don Joseph Berga, titulat *En las vessants de la Mare de Deu del Mont* que comensarem en 'l antepenúltim número.

També tenim en cartera, pera sa prompte publicació, un notable treball titolat «Drets de la llengua catalana», d' En Félix Jové y Vergés.

Hem rebut una invitació, que agraphim, pera assistir a la professió religiosa de la novicia Sor Maria de San Pere Claver que en el mon s' anomenava Srta. Mercé Balcells y Costa.

La cerimonia 's verificará en lo Monastir de la Mare de Deu de la Caritat del Bon Pastor, lo dimars vinent.

L' apadrinarán sos germans En Francisco Xavier y Na Jesuina Balcells y Costa.

Deu donga á Sor Maria de S. Pere Claver la virtut necessaria pera ser una bona religiosa.

Hem tingut ocasió de veurer la Exposició dels treballs fets, durant el curs academich que fineix, p'ls alumnes del Col·legi de Escoles Pies del carrer Ample.

Engarlandant aquelles altíssimes parets dels salons que foren palau dels senyors Larrard, hi ha una verdadera munió de planes de escriptura, baix artístichs y grans marchs, formant vistósissim conjunt ab les lámines de diferents alumnes.

Es punt menos que impossible recordar los noms dels treballs qu' están mellor, ab tot citarém los que 'ns venen á la memoria.

Unes caricatures d' en Manel Colom, dos retratos al carbó de cada un dels senyors Narcís Barbany y Enrich Torradella, un paisatge d' en Joan Dalmau, unes figures d' en Pere Reventós, Francisco Ballester, Lluís Badia, Manel Riera y Ferrán Sanromá, y unes acuarel·les d' en Rafel Camps.

Felicitém al digníssim director del Col·legi Reverent P. Riba, als ilustrats PP. y alumnes.

Avuy la llorejada societat coral *Catalunya Nova* farà una excursió artística á Mataró, á fi de pendrer part en una festa iniciada p' el Centre Catalanista d' aquella població.

Al Ofici del matí 's cantarà la Missa de Gloria del notable director del *Catalunya Nova* En Enrich Morera, y á la tarde 's celebrarà un concert, en quin atractivol programa hi figuran composicions de les mes aplaudides del seu vastíssim repertori.

Lo Sr. Arnús, propietari del Teatro Lírich d'aquesta capital, pensa tirar-lo a terra pera aixecar en son puestu cases de lloguer.

Nos doldria que tanta hermosura s' en anés a terra pera que obtingués més rendiments pecuniaris una persona que per estar embafada d' or, si 'l teatro s' hagués sostingut sempre a una mateixa altura: si hagués sigut sempre aquell pulcre saló Bethoven pera celebrarhi concerts l' eminent Sarasate, lo meritissim Orfeo Catalá y demés notabilitats que han visitat Barcelona.

Pero hi han actuat companyies de cómichs poch ó gens escrupuloses que han posat en escena obres prohibides, y aixó, francament, no diu res en favor del senyor Arnús.

PÁ DE SANT ANTONI ⁽¹⁾

Lo nostre pa de cada dia donáunos
Senyor en lo dia de avuy.

Suma anterior. 204'10 ptes.

C. S. per un favor rebut de Sant

Antoni 3 »

Recullit al bussó. 0'50 »

Un devot que desitja alcansar una
gracia dona p'el Pá de Sant An-

toni 0'25 »

LA CREU DEL MONTSENY per sos re-
dactors y col·laboradors. 1 »

208'85 »

Los 230 pans repartits lo dia de
Sant Antoni importavan 108 »

Queda líquit. 100'85 ptes.

Psé! dirán alguns: ara vos-
tós surten ab Sant Antoni:
fins ara tot era Sant Joseph;
¿qué l' hem de arreconar?

Sort que no 's diuhen ab
mala voluntad estes paraules
y fins no les posaríam aquí si
no creguessem que alguna
preocupació poden desvanéi-
xer al parlarne.

De cap modo hem d' arre-
conar a Sant Joseph ni a cap
Sant. Si precisament la nos-
tra revista, sortí a la llum en
la diada del gloriós Patriarca
a qui també tenim molta de-
voció. ¡Ah! mesquinesa del
enteniment humá que no veu

(1) Les almoynas poden depositarse en la caixa-bussó que hi ha a l' entrada de la Administració ó enviarse per correu, acompanyantse sempre que 's pugui una noteta denotant sa procedencia y al motiu perquè 's fa la almoyna.

que no pot honrar-se als sants sense llevar al un pera donarho al altre. Mes en estos cassos en que en los pobles hi ha ja devocions arrelades, lo propagandista en res falta si moderadament dona a conèixer les noves y ab la deguda prudencia procura no posar organismes nous que destorbin de fer lo bé als vells.

Per excés d' original no desenrotllém aquesta interessant qüestió que deixém apuntada.

Ho farém, si Deu vol, un dia d' aquets.

C. DE GRASSOT, *Pvre.*

PASSATEMPS

ENDEVINALLA

¿Quina es la cosa, que a tothom agrada, a tothom prova y tothom ne barreja en els menjars.

R. TACLA.

CONVERSA

—¿No ho sab pas?
—No pas tot, pobra de mi.
—Li faig a saber que 'l meu noy se casa demá ab la noya de ca 'n Pons.
—Y quin noy es l' Andreu?
—No lo que totes dugues hem dit.

LLUISET.

GEROGLIFICH

GALL ^{gall} _{iner} GALL

no

Los Segadors

an

B.

ADAM ARGÀ.

Solucions als publicats últimament

Al geroglífich comprimit, *Vich.*

Al quadro, Cels, Eloi, Lola, Siam.

A la conversa, *Jordi.*

Correspondencia literaria

N. Farré. Es massa ripiosa. J. H. No dupto que sigui original seva perquè està molt mal feta. S. R. Retocada anirà. J. S. Reus, si tots los seus versos son aixís pot estalviar-se l' envió. P. P. y F. Respecte a n' aqueix punt hauríam de posarnos d' acort. Aceptaré lo que siga publicable; ja compendrà que no puch dirli si m' agradaràn sense llegirlos avans.

Imprempta Antoniana.—Gerona, 76.—Barcelona. M. 79

Secció d' Anuncis

SANTA EULÀRIA

POEMET DE

Mossen Jacinto Verdaguer

AB INFINITAT DE GRABATS

Se ven al preu de 3 pessetes en nostra Administració

Imprempta Antoniana

76 - GERONA - 76

BARCELONA

Aquesta casa, única en sa classe, fundada ab l'únich y exclusiu objecte de reglamentar en sos tallers lo trevall cristià, ofereix sos serveys al públich, ab la seguretat de que pot competir en tots conceptes ab els demás establiments d' esta industria. No s' admet cap trevall contrari á la Fe ó Moral catòliques.

Se compran y venen

TOTA MENA DE LLIBRES VELLIS

EN LO DESPATX DE

N' ANTÓN CASTELLS

Portaferrisa, 16, escala

BARCELONA

L'ASSUMPTA

Premiat en lo

CERTAMEN LITERARI DE MANLLEU, 1890

ab un ram de llibris d'or y argent

ORIGINAL DE 'N

JAUME BOLOIX CANELA

POEMA

en deu cants y en vers

Aquesta gemada obreta que 's ven al preu de **una pesseta** en totes les llibreríes, per un contracte especial celebrat ab l' autor, podém oferirla avuy á nostres llegidors al preu de **dos rals**.